

ALLESAMMANS

SOM 'A'R MED I ARBETET OM
UNGDOMSARBETSLÖSHET OCH OHA'LSA

TILL ALLA MEDARBETARE I UNDERSÖKNINGEN "UNGDOMSARBETSLÖSHET OCH OHÄLSA"!

HEJ!!

Här kommer några resultat från undersökningen i årskurs nio. Du minns kanske varför jag gör den här undersökningen. Jag är läkare och jag undrar hur ungdomsarbetslöshet påverkar hur vi mår. Det vet vi faktiskt inte, trots att arbetslösheten är så stor. Jag tror att ungdomsarbetslöshet är skadligt. För att kunna visa detta måste jag följa många ungdomar som från början inte är arbetslösa under flera år. Jag har valt att följa alla elever som gick i årskurs nio i Luleå kommun våren 1981 och jag ska försöka följa alla fram till år 1986. Det är ettusenettundra ungdomar. Vid undersökningarna år 1981, 1983 och 1986 ställer jag tre viktiga huvudfrågor:

- 1) Är Du arbetslös?
- 2) Hur mår Du?
- 3) Vilka hälsorisker finns det omkring Dig (annat än kanske arbetslöshet)?

Jag måste alltså fråga om allt som påverkar hur Ni mår. Det blir också frågor som inte direkt hör ihop med arbetslöshetens skadeverkningar. Ett exempel är att jag tror att arbetslöshet höjer blodtrycket. För att kunna visa det måste jag utesluta att blodtrycket har stigit p g a för högt blodtryck i släkten, övervikt, stress, för mycket salt i maten och så vidare.

Som läkare har jag tystnadsplikt. Jag har också lovat skolstyrelsen att redovisa resultaten så att den enskilde inte utlämnas och att förvara uppgifterna så ingen annan når dem.

För mig är det inte bara viktigt att få kunskap utan jag vill också att kunskapen ska komma till användning. Jag har startat en brett sammansatt arbetsgrupp där jag hoppas att skolmyndigheter, skolhälsovård, Hem och Skolföreningar, elevförbund med flera ska diskutera och sedan kunna använda undersökningen. Jag kommer också gärna till Er och presenterar resultaten, om Ni vill!!

Jag vill TACKA ALLA SOM DELTAR i undersökningen!! Så gott som alla elever har svarat på frågorna! Jättebra!! Och jag hoppas att Ni också svarar i vår (1983) och 1986!! Det är en förutsättning för att det ska bli några resultat!

FRÅNVARO

Bara 40 procent av eleverna uppgav att de aldrig skolkade medan 20 procent skolkade flera gånger i månaden. Skolk var vanligare anledning till frånvaro än sjukdom. 30 procent av eleverna var nästan aldrig borta p g a sjukdom medan 9 procent var sjuka flera gånger i månaden.

SKOLLUNCH

Bara drygt hälften av eleverna åt skollunch varje dag. Det tycker jag är lite!! Och var sjunde elev hoppade oftast över skollunchen.

ALKOHOL

Jag använde samma alkohol-tobak och narkotikafrågor som Skolöverstyrelsen, så jag kan jämföra Luleåelevernas svar med riksgenomsnittet.

Min undersökning visar att den största gruppen 16-åringar i Luleå, nämligen 40 procent, var nykterister!! Det är cirka tre gånger fler än riksgenomsnittet!! Näst största gruppen i Luleå var den som drack lite grann d v s mindre än $1\frac{1}{2}$ burk starköl per månad. Ungefär hälften av Luleåeleverna hade varit berusade, vilket var färre än riksgenomsnittet. Ovanligast var det att dricka väldigt mycket. Bland Luleå-eleverna fanns det 4 procent som drack väldigt mycket, d v s mer än 16 burkar starköl per månad. Det är förstås mycket. Men ändå fanns det i hela Sverige fyra gånger fler stordrickare.

Drack pojkar och flickor olika mycket? Det fanns något fler nykterister bland pojkarna men det fanns också något fler stordrickare bland pojkarna. Något fler flickor än pojkar hade varit berusade.

TOBAK

En stor majoritet av Luleåeleverna, nämligen trefjärdedelar, rökte inte. En del av dessa hade tidigare rökt men trefemtedelar av eleverna hade aldrig rökt. Det är något fler än i hela Sverige. Flertalet rökare rökte mindre än tio cigaretter per dag. Men var tionde Luleåflicka och var tjugonde Luleåpojke rökte mycket d v s mer än tio cigaretter om dagen. Allmänt gällde att flickorna rökte mer än pojkarna.

NARKOTIKA

95 procent av Luleåeleverna uppgav att de aldrig hade använt hasch. 2 procent hade prövat hasch en gång. 0,3 procent hade använt hasch mer än tio gånger. Det är en liten men mycket allvarligt utsatt grupp. Men rikssiffran var tio gånger högre!! Och det fanns också dubbelt så många i hela Sverige som överhuvudtaget hade prövat hasch!! Det var ingen större svarsskillnad mellan pojkar och flickor.

I Luleå svarade 0,3 procent att de prövat annat knark än hasch en gång. Återigen en liten men allvarligt utsatt grupp! Rikssiffran var sju gånger högre och där fanns elever som använt annat knark betydligt oftare än en gång.

Det är förstås mycket allvarligt att dricka och röka och knarka. Men jag tycker ändå det är mycket glädjande att Luleå-eleverna hade så mycket bättre vanor än genomsnittseleverna i Sverige! Det är Ni värda allt beröm för tycker jag! Tala gärna om för mig hur det har blivit så!!

FRITID

Vad gjorde eleverna på sin fritid? Den största gruppen elever nämligen var tredje, var alltid eller mestadels hemma på kvällarna. 70 procent såg TV dagligen och 83 procent läste tidningen dagligen.

Vad gjorde 16-åringarna i övrigt? Varje vecka var 25 procent "bara ute på stan", 20 procent på fritidsgård, 5 procent på bio och 5 procent på diskotek. 60 procent tillhörde minst en förening. Vanligast var idrottsförening, orkester/kör/musikförening och elevråd. Dubbelt så många Luleåelever tillhörde nykterhetsförening jämfört med rikssiffrorna.

Två tredjedelar av eleverna var alltid eller mestadels tillsammans med vänner på fritiden, medan var tionde elev var alltid eller mestadels för sig själv. Denna elev var oftast en flicka som var duktig i skolan. Hon verkade må bättre och trivas bättre än genomsnittseleven. Flertalet elever verkade nöjda med sin fritid, men 7 procent tyckte inte fritiden var meningsfull.

EKONOMI

Så här mycket pengar fick eller tjänade eleverna per månad: 20 procent fick mindre än 100 kronor, 30 procent fick 100-200 kronor, 25 procent fick 200-500 kronor, 5 procent fick mer än 500 kronor och 20 procent visste inte hur mycket pengar de fick. Hälften betalade aldrig kläder för dessa pengar.

SKOLA

Jag träffade nästan alla elever i skolan. Av 1083 elever hade 8 slutat skolan i förtid och 14 hade "lagt av" så jag kunde inte få tag på dem i skolan. Istället sökte jag upp dem hemma, på arbetsplatsen eller på annan plats.

Medelbetygen från höstterminen i nian var normalfördelade. 6 procent av eleverna hade ofullständiga betyg och 5 procent saknade gymnastikbetyg. Flickorna hade bättre betyg än pojkarna. Exempelvis hade 90 flickor medelbetyg över 4,0 jämfört med 39 pojkar.

Om vi jämför med andra undersökningar så verkade eleverna i Luleå trivas mycket bättre i skolan. Hälften trivdes bra medan var tionde trivdes dåligt. Ett beröm alltså till både skolan och eleverna! 3 procent av eleverna trivdes dåligt med sina klasskamrater. Kan dessa elever få hjälp av klasskamrater och skola så de inte far illa och mobbas?

I undersökningen kom också följande synpunkter från eleverna fram: 75 procent tyckte att de lärde sig mycket i skolan som de trodde sig ha nytta av i framtiden, 50 procent tyckte att de utnyttjade sina intressen och anlag bra i skolan, 28 procent tyckte att de hade för mycket att göra i skolan och bara 12 procent tyckte att de ofta fick vara med och bestämma i skolan.

LÄXLÄSNING

Vanligast var att läsa läxorna mellan en halvtimme och en timme varje kväll. Det gjorde var tredje elev. Därefter var det lika vanligt att läsa läxorna längre tid än en timme och att läsa dem sällan eller aldrig. Bara hälften av eleverna kunde ofta få läxhjälp hemma.

ARBETSERFARENHETER

20 procent hade arbete vid sidan av studierna, 2 procent gick anpassad studiegång och någon enstaka elev hade slutat skolan i förtid och yrkesarbetade. Hur mycket arbetade eleverna vid sidan av studierna? Hälften av dem arbetade mindre än fem timmar i veckan men var sjätte arbetade mer än tio timmar i veckan. Det låter jobbigt, tycker jag!

ARBETSLÖSHET

19 procent av eleverna kom från en familj där någon varit arbetslös det senaste året. 4 procent trodde att de själva skulle vara arbetslösa om tio år. Men 25 procent var optimistiska och trodde att de skulle kunna få sitt önskeyrke i framtiden.

Vad beror arbetslöshet på? 13 procent tyckte att arbetslöshet framförallt är individens eget fel och 28 procent tyckte att arbetslöshet huvudsakligen beror på att det finns för få jobb. Synen på arbetslöshet präglades inte av hopplöshet, för tvåtredjedelar av eleverna tyckte att det lönar sig att motarbeta arbetslöshet!

TILL HÖSTEN?

Vad tänker Du göra till hösten, frågade jag. Nästan alla tänkte söka utbildning. Men 21 procent sökte utbildning fast de hellre hade velat arbeta! Det tycker jag är en mycket hög siffra! Något tillspetsat kan vi säga att dessa 21 procent är arbetslösa om vi med arbetslösa menar människor som skulle velat arbeta om det hade funnits jobb.

FRAMTIDSSYN

En annan undersökning visar att eleverna i årskurs nio i Pajala skrev mycket negativa framtidsuppsatser. Eleverna i Luleå visade sig se betydligt ljusare på framtiden. Men arbetsmarknadssituationen är ju en annan i Luleå! Om tio år trodde flertalet Luleåelever att de skulle arbeta, vara mycket friska, vara gifta och ha barn. Nästan var fjärde trodde att de hade flyttat söderut. Tre-fjärdedelar ville helst inte flytta söderut men några kunde ändå tänka sig att göra det för att få jobb. Kvar blev en tredjedel av eleverna som inte tänkte flytta söderut!

Det här var några exempel på resultat från undersökningen 1981. Vill Du veta fler resultat kan Du kontakta mig!

Vi ses under vårterminen 1983 då det är dags för nästa undersökning!

Hej Så Länge!

Anne Hammarström

Anne Hammarström
Socialmedicinska forskningsenheten
Storstigen 22
951 38 LULEÅ

Telefon 0920/888 10 (arb) eller 288 87 (bostaden)

